

การถ่ายทอดความรู้การบริหารจัดการวงโยธวาทิตต้นแบบสู่การปฏิบัติของวงโยธวาทิตโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี

Knowledge Transmission in Music Band Management from the Model School to Practice in Sukasongkro Jitaree school Music Band

พรสวรรค์ มณีทอง¹

Pronsawan Maneethong¹

บทคัดย่อ

การถ่ายทอดความรู้การบริหารจัดการวงโยธวาทิตต้นแบบสู่การปฏิบัติของวงโยธวาทิตโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมการบริหารจัดการวงโยธวาทิตระหว่างโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี โดยวิธีสัมภาษณ์ ศึกษากระบวนการฝึกซ้อม การถ่ายโยงความรู้ การจัดเวทีถอดบทเรียนผลการศึกษพบว่าบริบทของทั้งสองวงมีความแตกต่างกันด้าน จำนวนสมาชิก การบริหารจัดการวง รูปแบบการเรียนการสอนแต่มีลำดับขั้นตอนการถ่ายทอดเหมือนกันคือ 1) ความรู้พื้นฐานก่อนการปฏิบัติเครื่องดนตรี 2) การปฏิบัติเครื่องดนตรี 3) การฝึกซ้อม แต่แตกต่างกันในด้านรายละเอียดการสอนซึ่งการนำองค์ความรู้จากโรงเรียนต้นแบบมาใช้ จึงต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอน และการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับบริบทของวง คือ ครูเป็นผู้สอน สาธิตให้นักเรียนปฏิบัติตาม โดยมีนักศึกษาเป็นผู้ช่วยการฝึกซ้อมและใช้วิธีการเพื่อนสอนเพื่อน คนเก่งสอนคนไม่เก่งมาใช้ในขั้นตอนการฝึกซ้อม และมีระบบหัวหน้าวงเพื่อดูแลสมาชิกภายในวง

คำสำคัญ : วงโยธวาทิตต้นแบบ, การบริหารจัดการวงโยธวาทิต, กระบวนการมีส่วนร่วม

Abstract

The main purpose of transferring knowledge of music band management from a model school to practice sessions at Sukasongkro Jitaree School was to promote the students' ability to learn the model schools band management techniques. Participation in practice sessions, interviews, studying the practice process, evaluating the transfer of knowledge, and lesson study were all used in collecting data. The findings revealed the differences between the two school music bands: number of band members, band management, and instructional style. However, the instructional processes were the same and consisted of 1) basic knowledge before a music performance 2) the music performance, and 3) music practice sessions. The practice sessions helped

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

¹ Assistant Professor, Department of Music, Faculty of Humanities and Social Science, Lampang Rajabhat University

coordinate the instructional details at Sukasongkro Jitaree School. The details were different than those of the model school. Further, the practice sessions consisted of teaching style, band management; instruction and demonstration by a teacher, a performance by students and assistance in practice by university students. In addition, the peer coaching technique and the band leader system were used to monitor student band members.

Keywords: model school music band, music band management, participation process

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐานได้กำหนดไว้ 2 ลักษณะ คือ 1) จัดสาระการเรียนรู้พื้นฐานตามหลักสูตรสำหรับผู้เรียนทุกคน 2) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งกำหนดไว้ 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมพัฒนาสังคมและสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามศักยภาพ เสริมให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย สร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2551) กิจกรรมวงโยชวาทิต เป็นกิจกรรมดนตรีประเภทหนึ่งที่โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งวงโยชวาทิตประจำโรงเรียน เพื่อส่งเสริมความสามารถและพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีแก่นักเรียน อีกทั้งยังส่งเสริมการใช้เวลาว่างของนักเรียน รวมทั้งเพื่อบริการชุมชนใกล้เคียง นอกจากนี้แล้ววงโยชวาทิตยังช่วยขัดเกลาสมาธิในวงให้มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา มีน้ำใจ และความรับผิดชอบ (พรสวรรค์ มณีทอง, 2558) รวมทั้งเป็นการสร้างประสบการณ์ตรงทำให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ด้านดนตรี และเป็นการฝึกลักษณะอันพึงประสงค์อันได้แก่ ความอดทน ระเบียบวินัยในตนเอง ความสามัคคี เป็นการสร้างและพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนที่สมบูรณ์ได้อย่างแท้จริง ปัจจุบันสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในจังหวัดลำปางได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งวงโยชวาทิตประจำโรงเรียนมากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้

นักเรียนมีคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นแต่กระนั้น การบรรเลงรวมวงของวงโยชวาทิตดังกล่าวยังมีความแตกต่างกันในด้านคุณภาพของเสียงที่เป่าออกมา ความสมดุลของเสียงเครื่องดนตรี การปฏิบัติตามอัตราส่วนโน้ต สัญลักษณ์และเครื่องหมายต่างๆ ในบทเพลง หรือแม้กระทั่งการถ่ายทอดอารมณ์ของ บทเพลงได้อย่างไพเราะจาก ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาเชิงปฏิบัติการด้านการฝึกซ้อมวงโยชวาทิตโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของวงโยชวาทิตในเขตเทศบาลนครลำปาง” (พรสวรรค์ มณีทอง, 2558) พบว่าเด็กได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีความรับผิดชอบ และมีระเบียบวินัย แต่ครูผู้สอนวงโยชวาทิตบางส่วนไม่มีประสบการณ์ด้านการสอนและทักษะปฏิบัติเครื่องเป่าในวงโยชวาทิต ประกอบกับครูผู้สอนมีรูปแบบการสอน และกระบวนการถ่ายทอดทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่แตกต่างกัน อีกทั้งนักเรียนวงโยชวาทิตไม่ได้รับการวางพื้นฐานที่การปฏิบัติเครื่องดนตรีอย่างถูกต้องสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้การบรรเลงรวมวงมีความแตกต่างกัน แต่ยังมีวงโยชวาทิตต้นแบบที่ได้รับการยอมรับทั้งระดับจังหวัด และระดับประเทศในด้านการบรรเลงรวมวงได้อย่างมีคุณภาพจะต้องประกอบด้วยเสียงที่เป่าออกมามีคุณภาพ สดใส ก้องกังวาน มีพลัง ถูกต้องตามระดับเสียงของตัวโน้ต บทเพลงที่บรรเลงออกมามีความสมดุลของเสียงเครื่องดนตรี ควบคุมความดัง-เบาของเสียง ตลอดจนปฏิบัติตามอัตราส่วนโน้ต เครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลงได้อย่าง

ถูกต้องและไพเราะตามเจตนารมณ์ของผู้ประพันธ์ จากผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการ และมีมาตรฐานการบรรเลงวง ได้แก่ โรงเรียนลำปางกัลยาณี และโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำปาง

จากการลงพื้นที่สำรวจในเบื้องต้น ประกอบกับการให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการวงโยชวาทิตพบว่าโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารียังมีข้อจำกัดในการพัฒนางวงให้ประสบความสำเร็จได้ เนื่องจากครูผู้สอนไม่มีประสบการณ์ด้านการสอน และทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีในวง โยชวาทิตจึงส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการวางพื้นฐานที่ถูกต้องในการปฏิบัติเครื่องดนตรี อาทิ ท่าทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติเครื่องดนตรี การหายใจและการควบคุมลม การปรับริมฝีปากที่ถูกต้อง แต่กระนั้นครูผู้สอนยังมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนางวงเพื่อก้าวสู่การบริหารจัดการที่ดีในด้านมาตรฐานการบรรเลงรวมวง ประกอบกับผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัดตั้งวงโยชวาทิตประจำโรงเรียนขึ้นเพื่อส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และพัฒนาความสามารถด้านดนตรีของนักเรียน รวมทั้งเพื่อบริการชุมชนใกล้เคียง

ด้วยเหตุและปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทอดองค์ความรู้กระบวนการบริการจัดการจากวงโยชวาทิตสู่การปฏิบัติของวงโยชวาทิตโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สำหรับวงโยชวาทิตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมการบริหารจัดการวงโยชวาทิต ระหว่างโรงเรียนต้นแบบ และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดการบริหาร

จัดการวงโยชวาทิตด้านการสอนพื้นฐานในการปฏิบัติเครื่องดนตรี กระบวนการฝึกซ้อมของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการวงโยชวาทิต คือโรงเรียนลำปางกัลยาณีสู่การปฏิบัติของวงโยชวาทิตโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีโดยวิธีการสัมภาษณ์ ศึกษากระบวนการฝึกซ้อมวงโยชวาทิต การถ่ายโยงความรู้ และจัดเวทีถอดบทเรียน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ศึกษา และสังเคราะห์องค์ความรู้จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวงโยชวาทิต และบริบทวงโยชวาทิตในจังหวัดลำปาง แนวคิดในด้านคุณค่าและความสำคัญของดนตรี แนวคิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรีย์ภาพ และลักษณะนิสัย: ศิลปะ ดนตรี กีฬา ตลอดจนแนวคิดการจัดการวงโยชวาทิต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวงโยชวาทิต

ขั้นตอนที่ 2 ลงพื้นที่สัมภาษณ์

1. สัมภาษณ์ครูผู้สอนวงโยชวาทิตของโรงเรียนลำปางกัลยาณี จำนวน 2 คนและครูผู้สอนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี จำนวน 1 คนเพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของวง แผนการดำเนินงาน ความสำคัญของการสอนพื้นฐานในการปฏิบัติเครื่องดนตรี กระบวนการฝึกซ้อม ปัญหาอุปสรรค และความต้องการในการพัฒนางวง

2. สัมภาษณ์ตัวแทนนักเรียนวงโยชวาทิตโรงเรียนลำปางกัลยาณีจำนวน 31 คนและโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี จำนวน 15 คน ในประเด็นการเรียนการสอน และกระบวนการฝึกซ้อม

3. ถอดองค์ความรู้จากการสัมภาษณ์ผู้ฝึกสอนวงโยชวาทิต และตัวแทนนักเรียนวงโยชวาทิตเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษากระบวนการบริหารจัดการ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษากระบวนการฝึกซ้อมวงโยชวาทิต

1. ศึกษาเชิงลึกการสอนพื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี การฝึกซ้อมวงโยชวาทิตโรงเรียนลำปางกัลยาณี และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี

2. ศึกษาจากสถานการณ์จริงโดยนำวงโยชวาทิตโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีไปศึกษาเรียนรู้กระบวนการเรียนการสอน การฝึกซ้อมจากวงโยชวาทิตต้นแบบ

ขั้นตอนที่ 4 การถ่ายโยงองค์ความรู้

1. การถ่ายโยงองค์ความรู้จากการศึกษาเชิงลึกวงโยชวาทิตต้นแบบไปสู่การปฏิบัติในวงโยชวาทิตโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี

2. ประเมินผลการฝึกซ้อม และสรุปบทเรียนร่วมกับครูผู้สอนวงโยชวาทิต และนักเรียนวงโยชวาทิต เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นในประเด็นการฝึกซ้อม เทคนิคการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี และแนวทางการบริหารจัดการวงที่ดี

ขั้นตอนที่ 5 สังเคราะห์องค์ความรู้จากกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอน

1. จัดเวทีเพื่อถอดบทเรียน และสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านการสอนพื้นฐานในการปฏิบัติเครื่องดนตรี กระบวนการฝึกซ้อมร่วม แนวทางการบริหารจัดการวงที่ประสบผลสำเร็จร่วมกับครูผู้สอน และนักเรียนวงโยชวาทิตโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี

2. สังเคราะห์ข้อมูลจากเวทีถอดบทเรียน การดำเนินการวิจัยในประเด็น การสอนพื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี และกระบวนการฝึกซ้อม

3. สังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเชิงลึกเวทีถอดบทเรียนในประเด็นการสอนพื้นฐานในการปฏิบัติเครื่องดนตรี และกระบวนการฝึกซ้อม แนวทางการบริหารจัดการวงที่ดี ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนความต้องการในการพัฒนาวงเพื่อก้าวสู่การบริหารจัดการที่ดี

4. อภิปราย สรุปผลทุกขั้นตอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการเลือกแบบเจาะจง โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ครูผู้สอนของโรงเรียนลำปางกัลยาณีจำนวน 2 คน และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 2 สมาชิกวงโยชวาทิต จำนวน 95 คน

จำแนกเป็นโรงเรียนลำปางกัลยาณี จำนวน 60 คน และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี จำนวน 35 คน โดยคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 46 คน จำแนกเป็นโรงเรียนลำปางกัลยาณี จำนวน 31 คน ประกอบด้วย 1) หัวหน้าวงโยชวาทิต 1 คน 2) หัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรี 10 คน 3) สมาชิกภายในวง 20 คน จำแนกเป็น สมาชิกใหม่ 10 คน สมาชิกเก่า 10 คนและโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี จำนวน 15 คนประกอบด้วย 1) หัวหน้าวงโยชวาทิต 1 คน 2) สมาชิกภายในวง 14 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกวงโยชวาทิตใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยผู้วิจัย และครูผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณากลุ่มตัวอย่างดังนี้ 1) เป็นหัวหน้าวงโยชวาทิต 2) เป็นหัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรี และ 3) คัดเลือกจากสมาชิกวงโยชวาทิตของโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ (1) สมาชิกเก่า หมายถึงสมาชิกที่ประสบการณ์ในการปฏิบัติเครื่องดนตรีมาแล้ว จำนวน 2 ปี (2) สมาชิกใหม่ หมายถึงสมาชิกที่มีพื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรีในเบื้องต้นโดยครูผู้สอนเป็นผู้คัดเลือก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบบันทึกการสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์ครูผู้สอน และนักเรียนวงโยชวาทิตของโรงเรียนลำปางกัลยาณี โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของวง วิธีการสอนพื้นฐานในการปฏิบัติเครื่องดนตรี กระบวนการฝึกซ้อม ปัญหาและอุปสรรค

2. การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมเป็นประเด็นการสังเกตการณ์เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การฝึกซ้อมในวงโยชวาทิต

3. แบบประเมินผลการฝึกซ้อม เพื่อติดตามประเมินผลการฝึกซ้อมโดยสรุปบทเรียนร่วมกับครูผู้สอนวงโยชวาทิต และนักเรียนวงโยชวาทิต เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นในประเด็นการฝึกซ้อม เทคนิคการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี และแนวทางการบริหารจัดการวงที่ดี

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการถ่ายทอดความรู้การบริหารจัดการจากวงโยชวาทิตต้นแบบสู่การปฏิบัติของวงโยชวาทิตโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี

พบว่าบริบทของทั้งสองวงมีความแตกต่างกันในด้านจำนวนสมาชิก การบริหารจัดการวง รูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1.1 เปรียบเทียบบริบทของวงโยชวาทิตต้นแบบ และวงโยชวาทิตโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี

บริบทของวง	โรงเรียนต้นแบบ	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี
จำนวนสมาชิก	เป็นวงโยชวาทิตที่มีชื่อเสียงมานาน มีสมาชิกจำนวน 60 คน จำแนกเป็นสมาชิกเดิมจำนวน 40 คน และสมาชิกใหม่จำนวน 20 คน	เป็นวงโยชวาทิตที่รับสมาชิกใหม่ ทั้งวงจำนวน 35 คนและเพิ่งเริ่มต้นเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีพร้อมกัน
การบริหารจัดการ	มีระบบหัวหน้าวง หัวหน้ากลุ่มเครื่อง และมีระบบรุ่นพี่รุ่นน้องโดยรุ่นพี่ทำหน้าที่ดูแลการฝึกซ้อมของสมาชิกใหม่เพื่อแบ่งเบาภาระของครูผู้สอน	มีระบบหัวหน้าวงเพื่อทำหน้าที่ดูแลและเบียบวินัยของสมาชิกภายในวง
รูปแบบการเรียนการสอน	รุ่นพี่เป็นผู้ช่วยสอน สาธิตแล้วให้ รุ่นน้องฟังเสียง และปฏิบัติตาม โดยมีครูผู้สอนกำกับดูแล ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ครูผู้สอนเป็นผู้ฝึกซ้อม สาธิตแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม และดูแล การฝึกซ้อมด้วยตนเอง โดยไม่มีผู้ช่วย
ขั้นตอนในการถ่ายทอด	1. ความรู้พื้นฐานก่อนการปฏิบัติเครื่องดนตรี เริ่มจากสอนการปรับ ริมฝีปาก ฝึกหายใจ และควบคุมลมสำหรับการเป่า การเป่าลมผ่านปากเครื่องเป่าและฝึกความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อมือ ข้อมือ แขน ของกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ รวมทั้งท่าทางการหยิบจับ และ การดูแลรักษา เครื่องดนตรี 2. การปฏิบัติเครื่องดนตรี เริ่มจากฝึกเป่าลอง โทนเสียง เป่าโน้ตในระดับเสียงเสียงต่างๆ ตามแบบฝึกหัดในหนังสือ Essential elements 2000ฝึกปฏิบัติรวมกันเป็นกลุ่ม และ ฝึกเป่าบทเพลงในแนวประสานเสียงในระดับเสียงที่เป่าได้ 3. การฝึกซ้อม เริ่มจากเป่าลอง โทนเสียง ทั้ง กิ่งโน้ต บันไดเสียงต่างๆ และการบรรเลงบทเพลง	1. ความรู้พื้นฐานก่อนการปฏิบัติเครื่องดนตรี เริ่มจากสอนการปรับ ริมฝีปาก รวมทั้งท่าทางการหยิบจับ 2. การปฏิบัติเครื่องดนตรี เริ่มจากฝึกโน้ตในระดับเสียงต่างๆ ตามแบบฝึกหัดในหนังสือ Essential elements 2000 3. การฝึกซ้อม ฝึกเป่าโน้ตระดับเสียงต่างๆ ตามแบบฝึกหัดในหนังสือ Essential elements 2000

จากตาราง 1.1 หากพิจารณาในด้านขั้นตอนการถ่ายทอดพบว่าวงโยชวาทิตทั้งสองวงมีลำดับขั้นในการถ่ายทอดคล้ายกันแต่แตกต่างกันในรายละเอียด โดยเฉพาะความรู้พื้นฐานก่อนการปฏิบัติ การปฏิบัติเครื่องดนตรี และการฝึกซ้อมโดยโรงเรียนศึกษาดนตรีแบบให้ความสำคัญในการสอนความรู้พื้นฐานเป็นอย่างมากเนื่องจากการสอนความรู้พื้นฐานที่ถูกต้องนับเป็นการวางรากฐานที่ดีสำหรับการปฏิบัติเครื่องดนตรีทำให้เกิดทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ดีได้ ส่วนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีมีการสอนพื้นฐาน แต่ไม่ครอบคลุมทุกองค์ประกอบ รวมทั้งใช้ระยะเวลาในการสอนพื้นฐานไม่มากแต่ผู้สอนไปให้ความสำคัญในการปฏิบัติเครื่องดนตรี และการฝึกซ้อมมากกว่าการสอนพื้นฐาน ดังนั้นผู้วิจัยและครูผู้สอนจึงได้ปรับรูปแบบการสอน ดังนี้

1. ครูผู้สอนสาธิตวิธีการหายใจ การควบคุมลมหายใจที่ถูกต้อง พร้อมทั้งให้นักเรียนลองปฏิบัติตาม

2. ครูผู้สอนสาธิตการเป่าออกเสียงโดยไม่กดหรือเปลี่ยนระดับนิ้ว พร้อมทั้งอธิบายวิธีการหายใจ การควบคุมลมหายใจที่ถูกต้องควบคู่กันไป จากนั้นจึงให้นักเรียนปฏิบัติตามทีละกลุ่มเครื่อง พร้อมทั้งให้แยกซ้อมตามกลุ่มเครื่อง

3. ครูผู้สอนเป่าโน้ตในระดับเสียงต่างๆ โดยเริ่มจากโน้ตที่ออกเสียงง่ายที่สุดของแต่ละเครื่องดนตรีเช่น ฟลูตควรเริ่มจากโน้ตในระดับเสียง F คลาริเน็ตควรเริ่มจากโน้ตในระดับเสียง G อัลโตแซกโซโฟนควรเริ่มจากโน้ตในระดับเสียง D เทเนอร์แซกโซโฟนควรเริ่มจากโน้ตในระดับเสียง G ทรัมเปตควรเริ่มในระดับเสียง G ส่วนทรมโบน ยูโฟเนียม และทูบาควรเริ่มในระดับ F จากนั้นจึงให้ฝึกการเป่าโน้ตในระดับเสียงต่างๆจากแบบฝึกหัดในหนังสือ Essential elements 2000 : Comprehensive band method (Lautzenheiser, 1999) โดยครูผู้สอนเป็นผู้สาธิตแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

เมื่อดำเนินการเรียนการสอนมาได้สามสัปดาห์ จำเป็นต้องหยุดกิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงสอบ และการปิดภาคเรียน ทำให้นักเรียนขาดความต่อเนื่องในการฝึกซ้อม ผู้วิจัยและครูผู้สอนจึงได้ปรับรูปแบบกระบวนการถ่ายทอด โดยมอบหมายให้นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง จำนวน 4 คน มาเป็นผู้ช่วยสอนให้กับนักเรียน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน การถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งเข้าค่ายเพื่อฝึกซ้อมก่อนปิดและเปิดภาคเรียน ครั้งละ 10 วัน สำหรับกระบวนการเรียนการสอนที่นักศึกษา มาเป็นผู้ช่วยฝึกสอนนั้น เริ่มจากนักศึกษาแยกฝึกซ้อมตามกลุ่มเครื่องดนตรี โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สาธิตการเป่าลองโทนโน้ตระดับเสียงต่างๆ ให้นักเรียนดู พร้อมทั้งอธิบายและให้นักเรียนฝึกเป่าลองโทนเสียงโน้ตระดับเสียงต่างๆ จนสามารถควบคุมลมได้พอสมควร

2. ฝึกการเป่าโน้ตในระดับเสียงต่างๆ จากแบบฝึกหัดในหนังสือ Essential elements 2000 : Comprehensive band method (Lautzenheiser, 1999) โดยนักศึกษาได้อธิบายวิธีการควบคุมลม คำศัพท์ และเครื่องหมายต่างๆ และปรบมือตามอัตราจังหวะที่ปรากฏในแบบฝึกหัด จากนั้นจึงสาธิตให้ดูแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

3. ฝึกปฏิบัติรวมวง เพื่อปรับความพร้อมเพรียงของจังหวะ เครื่องหมายสัญลักษณ์ต่างๆ และคุณภาพเสียง

4. ครูผู้สอนได้ให้นักเรียนฝึกเป่าเพลงชาติ โดยครูผู้สอนได้อธิบายเกี่ยวกับอัตราจังหวะ เครื่องหมายตั้งบันไดเสียง จากนั้นเปิดซีดีเพลงที่จะบรรเลงให้นักเรียนฟังพร้อมทั้งให้ศึกษาโน้ตประกอบไปด้วย ขั้นตอนของการต่อเพลงนั้นจะต่อครั้งละประโยคเพลงโดยมีนักศึกษาเป็นผู้ฝึกสอนตามกลุ่มเครื่องดนตรี จากนั้นจึงมาฝึกซ้อมรวมกันเพื่อปรับจังหวะ เครื่องหมายสัญลักษณ์ต่างๆ ให้ถูกต้อง

หลังจากได้ดำเนินการฝึกซ้อมมาประมาณหนึ่งเดือน ผู้วิจัยได้สรุปบทเรียนร่วมกับครูผู้สอน

นักศึกษาที่ทำหน้าที่ช่วยสอนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนวงโยชวาทิต พบว่า

1. นักเรียนส่วนมากปรับริมฝีปากไม่ตรงกับโน้ตเพลง ส่งผลให้คุณภาพเสียงที่เป่าออกมาไม่มีความเพี้ยนเสียง
2. ควบคุมลมไม่ถูกต้องทำให้น้ำเสียงที่เป่าออกมาไม่มีพลัง ไม่ก้องกังวาน ไม่สดใส
3. นักเรียนอ่านโน้ตไม่คล่อง
4. บทเพลงที่บรรเลงออกมาไม่ถูกต้อง เครื่องหมายสัญลักษณ์ต่างๆ ตลอดจนยังขาดความสมดุลของเสียงเครื่องดนตรี

ดังนั้นผู้วิจัย และครูผู้สอน จึงได้ปรับรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการเพื่อนสอนเพื่อน คนเก่งสอนคนไม่เก่งมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน รายละเอียดดังนี้

1. ก่อนการเริ่มฝึกปฏิบัติครูผู้สอนให้นักเรียนเป่าลองโทนเสียงเพื่อฝึกควบคุมริมฝีปากให้คุ้นเคยกับการเป่าโน้ตในระดับเสียงต่างๆ เพื่อควบคุมลมที่เป่าออกมาให้หนึ่ง ไม่แกว่ง โดยให้นักเรียนเป่าโน้ตในระดับเสียง C, D, E, F, G, A, B โดยเป่าไล่ขึ้นไปทีละระดับเสียงจากต่ำไปสูง จากนั้นจึงเป่าจากสูงลงมาเสียงต่ำอีกครั้งหนึ่ง

2. การเป่าบันไดเสียงเพื่อฝึกความคล่องตัวของนิ้วมือ โดยเป่าบันไดเสียง C Major

3. ฝึกการเป่าทั้งกิ่งโน้ตโดยนักศึกษาสาริตให้ดู และให้นักเรียนปฏิบัติตามทีละกลุ่มเครื่องดนตรีจากนั้นจึงให้ปฏิบัติตามทั้งวง

ระยะเวลาการดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้กระบวนการบริหารจัดการจากวงโยชวาทิตสู่การปฏิบัติเป็นเวลา 1 เดือน พบว่านักเรียนสามารถควบคุมลมที่เป่าออกมาได้ดีขึ้นส่งผลให้คุณภาพเสียงที่เป่าออกมามีน้ำเสียงที่มีพลัง ก้องกังวานสดใสมากขึ้น รวมทั้งเป่าโน้ตได้ถูกต้องกับระดับเสียงมากขึ้นแต่ยังมีความเพี้ยนเสียงโน้ตระดับเสียงสูงส่งผลในภาพรวมของการบรรเลงบทเพลงทั้งวงดีขึ้นอย่างไรก็ตามการบรรเลงรวมวงยังขาดความสมดุลของเสียงเครื่องดนตรีในด้านความดัง-

เบา และนักเรียนยังอ่านโน้ตไม่คล่อง ดังนั้นในการฝึกซ้อมครูผู้สอนจึงให้นักเรียนเป่าลองโทนเสียงบันไดเสียง และการเป่าทั้งกิ่งโน้ตก่อนการฝึกซ้อม พร้อมทั้งท่องโน้ตให้นักเรียนฟังก่อนการฝึกซ้อมบทฝึกบทต่อไป และบทเพลง รวมทั้งเน้นเครื่องหมายสัญลักษณ์ต่างๆ และความดัง-เบาในบทเพลง ทั้งนี้เพื่อความสมดุลของเสียงที่บรรเลงออกมา

ภาพประกอบที่ 1 การฝึกซ้อมกลุ่มย่อย
ที่มา: พรสวรรค์ มณีทอง

สำหรับการนำองค์ความรู้จากการศึกษาสถานการณ์จริงจากโรงเรียนต้นแบบมาใช้ในวงโยชวาทิตโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีนั้น ควรปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและวงโยชวาทิต ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนทั้งสองมีความแตกต่างกันในด้านจำนวนสมาชิกของวง คุณสมบัติของสมาชิกที่รับเข้ามา ประสบการณ์การสอนวงโยชวาทิตของครูผู้สอน ตลอดจนความเข้าใจในบริบทของวงและการได้รับความสนับสนุนจากทางโรงเรียน สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้การบริหารจัดการวงประสบความสำเร็จ และจากการลงพื้นที่สังเกตการณ์การเรียนการสอนวงโยชวาทิตโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี พบว่าการสอนความรู้พื้นฐานก่อนการปฏิบัติเครื่องดนตรี และการปฏิบัติเครื่องดนตรีให้กับนักเรียนวงโยชวาทิตนั้นไม่สามารถสอนตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านระยะเวลาของการฝึกซ้อม ระเบียบวินัยของนักเรียนและแรงจูงใจในการ

ฝึกซ้อม จึงส่งผลให้ไม่สามารถสอนได้ครบตาม หัวข้อและระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งการสอนพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นการหายใจ การวางปาก หรือการหยิบจัดเครื่องดนตรีด้วยท่าทางที่ถูกต้องนับว่าเป็นการวางพื้นฐานที่ดีในการเริ่มต้นการเล่นเครื่องดนตรีทุกชนิด โดยเฉพาะเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่านั้นหากนักเรียนไม่มีพื้นฐานการหายใจกับการวางปากที่ดี รวมถึงกล้ามเนื้อรอบริมฝีปากไม่แข็งแรงย่อมส่งผลให้หน้าเสียงที่เป่าออกมาไม่มีความสมบูรณ์ มีความเพี้ยนเสียงนอกจากนี้การสอนความรู้พื้นฐานก่อนการปฏิบัติเครื่องดนตรีนั้นต้องใช้ระยะเวลาในการสอน นักเรียนต้องได้รับตัวอย่างที่ดีจากครูผู้สอน และต้องมีระเบียบวินัยในการฝึกซ้อม และผู้บริหารโรงเรียนต้องเข้าใจธรรมชาติของดนตรีว่าเป็นวิชาทักษะต้องใช้เวลานานพอสมควรจึงจะสามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีให้มีคุณภาพได้

ภาพประกอบที่ 2 การฝึกซ้อมรวมวง
ที่มา: พรสวรรค์ มณีทอง

อภิปรายผล

การเรียนการสอนในวงโยชวาทิตเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่จำเป็นต้องมีการวางแผนมีลำดับขั้นตอนในการสอน ประการสำคัญต้องใช้ระยะเวลาในการบ่มเพาะความรู้ ความชำนาญเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ดี ดังที่พรสวรรค์ มณีทอง(2558: 42)สรุปคำสัมภาษณ์

ไว้ดังนี้ “ดนตรีไม่ใช่อาหารจานด่วนที่อยากจะทำทานก็เดินไปซื้อทานได้เลยตามห้างสรรพสินค้า แต่ดนตรีเปรียบเหมือนอาหารรสเลิศ ที่ผู้ทานต้องมีการวางแผนตั้งแต่การเลือกรายการอาหาร วัตถุดิบในการปรุง ขั้นตอนการปรุง และวิธีการรับประทาน เช่นการเรียนการสอนวงโยชวาทิตที่ครูผู้สอนจะต้องวางแผนการสอนตั้งแต่การคัดเลือกเด็กนักเรียนให้เหมาะสมกับเครื่องดนตรี การสอนพื้นฐานในการปฏิบัติเครื่องดนตรี รวมไปถึงการสอนทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี สิ่งเหล่านี้ต้องใช้ระยะเวลาในการสอน ไม่ใช่ฝึกแค่สองเดือนแล้วสามารถออกงานโชว์ได้” หากพิจารณาลำดับขั้นตอนการถ่ายทอดแล้ว ความรู้พื้นฐานก่อนการปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญเป็นเป็นลำดับแรกของกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพราะการสอนพื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นการวางฐานรากที่ดีสำหรับการปฏิบัติเครื่องดนตรีดังนั้นครูผู้สอนควรตระหนักไว้เสมอว่าหากนักเรียนได้รับการวางพื้นฐานที่ดีย่อมส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ดี และการสอนพื้นฐานนั้นจำเป็นต้องสอนให้ครบทุกองค์ประกอบ และใช้ระยะเวลาในการสอนเพื่อที่จะได้บ่มเพาะให้นักเรียนมีความชำนาญ มีทักษะการปฏิบัติที่ดี ในมุมมองของนักวิจัยคิดว่าการสอนพื้นฐานก่อนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไม่ได้มีรูปแบบ และกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของวง ศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งผู้สอนควรปรับให้สอดคล้องเพื่อที่จะได้เกิดผลลัพธ์ที่เหมาะสมกับนักเรียน และวงมากที่สุด สำหรับการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีนั้นเป็นขั้นตอนที่นักเรียนต้องนำความรู้พื้นฐานก่อนการปฏิบัติเครื่องดนตรีมาใช้ขณะปฏิบัติเครื่องดนตรีทั้งการหยิบจับ เครื่องดนตรี การวางปากที่ถูกต้อง การหายใจและควบคุมลมขณะเป่ามาใช้ ทั้งนี้ในกระบวนการเรียนการสอนควรมีต้นแบบที่ดีในถ่ายทอดให้นักเรียนได้เรียนรู้ควบคู่ไปกับการปฏิบัติ เพื่อที่นักเรียนจะได้ฟัง ได้เห็น และฝึกปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องจากต้นแบบ ดังที่สุกรี เจริญสุข

(2541: 76-79) ได้กล่าวถึงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางดนตรีของเด็กในด้านหลักความเหมือนไว้ดังนี้

การเลียนแบบ หมายถึง การปฏิบัติตามต้นแบบที่ถูกต้องซึ่งหมายถึงครูผู้สอนรุ่นพี่ หรือเพื่อน โดยนักเรียนจะได้ฟัง ได้เห็น ได้สัมผัสการปฏิบัติดนตรีที่ถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การฝึกปฏิบัติตามต้นแบบอย่างถูกต้องในด้านพื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี

การทำซ้ำ หมายถึง การทำซ้ำหลายๆ ครั้งในกระบวนการเรียนดนตรีจำเป็นจะต้องฝึกด้วยการทำซ้ำ เป็นการย้ำทักษะเพื่อให้เกิดความชำนาญ แม่นยำไม่ผิดเพี้ยนจากต้นแบบ

ภาพประกอบที่ 3 วิธีการเพื่อนสอนเพื่อน
ที่มา: พรสวรรค์ มณีทอง

นอกจากการเรียนรู้จากต้นแบบไปสู่การปฏิบัติแล้ว การกระทำซ้ำด้วยการฝึกปฏิบัติบ่อยๆ นอกห้องเรียน หรือการฝึกซ้อมก็เป็นสิ่งที่นักเรียนควรกระทำเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ความชำนาญมากขึ้น รวมทั้งใช้วิธีการเพื่อนสอนเพื่อน คนเก่งสอนคนไม่เก่งมาใช้ภายในวงนั้น ในมุมมองของผู้วิจัยคิดว่าวิธีการดังกล่าวเป็นสิ่งที่ดี เพราะนอกจากช่วยแบ่งเบาภาระของครูผู้สอนแล้วยังเป็นกระบวนการที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างฉันท์เพื่อนสอนนักเรียนให้รู้จักการให้และการรับก่อให้เกิดความสามัคคี ประการสำคัญเสริมสร้างความภาคภูมิใจ และฝึกให้นักเรียนเรียนรู้การ

ถ่ายทอดความรู้อีกแนวทางหนึ่ง แต่ในวิธีการดังกล่าวครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการกำกับดูแล และให้ข้อเสนอแนะ

ความมีระเบียบวินัย และแรงจูงใจในการฝึกซ้อมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเป็นสมาชิกวงโยชวาทิต เพราะก้าวแรกของการเรียนดนตรีนั้นนักเรียนจะต้องมีวินัยในการฝึกซ้อม เนื่องจากดนตรีเป็นวิชาของทักษะการกระทำซ้ำอยู่บ่อยๆ ด้วยการฝึกซ้อมเป็นประจำย่อมก่อให้เกิดทักษะการปฏิบัติเครื่องที่ดี ในประเด็นที่นักเรียนบางส่วนขาดวินัย และแรงจูงใจในการฝึกซ้อมนั้น ในมุมมองนักวิจัยคิดว่าด้วยบริบทของโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนประจำ นักเรียนทุกคนต้องมีหน้าที่รับผิดชอบตามที่โรงเรียนมอบหมายทั้งการทำความสะดวกสะอาดหอพัก การสวดมนต์ กิจกรรมตอนเย็นก่อนเข้าหอ รวมทั้งรับผิดชอบตัวเองในด้านการทำการบ้าน การซักผ้า รีดผ้า หากเป็นนักเรียนวงโยชวาทิตจะมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นคือการฝึกซ้อมวงโยชวาทิตในตอนเย็นหลังเลิกเรียน แต่ด้วยหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้นักเรียนบางคนบริหารเวลาไม่เหมาะสมทำให้ละเลยต่อการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้แล้วเป้าหมายในการฝึกซ้อมก็เป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ เพราะเป้าหมายที่ดีย่อมส่งผลให้นักเรียนมีแรงขับในการฝึกซ้อมดังนั้นครูผู้สอนจึงควรเสริมสร้างแรงจูงใจด้วยการเปิดซีดีเกี่ยวกับการบรรเลงของวงโยชวาทิต หรือการบรรเลงดนตรีด้วยเครื่องดนตรีต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้ทุกคนตระหนักว่าตนเองทำได้และเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้วงประสบความสำเร็จ นอกจากนี้แล้วครูผู้สอนควรกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความตระหนักว่าการฝึกซ้อมดนตรีนอกจากฝึกทักษะด้านการปฏิบัติให้มีความชำนาญแล้วยังเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีของตนเอง และสามารถนำไปประกอบวิชาชีพในอนาคตได้อย่างไรก็ตามกระบวนการมีส่วนร่วมจากสมาชิกภายในวงก็มีความสำคัญที่จะทำให้วงสามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้เพราะถึงแม้ว่าผู้สอนได้ปรับรูปแบบการเรียนการสอน โดยมี

นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีมาเป็นผู้ช่วยสอน และมีส่วนร่วมในการคิด วางแผนการถ่ายทอดความรู้ก็ตาม แต่ยังมีขาดการมีส่วนร่วมระหว่างครูผู้สอนและสมาชิกภายในวง ซึ่งครูผู้สอนควรให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความรู้ ความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญห และพัฒนาสำหรับกระบวนการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นระหว่างครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ช่วยสามารถแบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ร่วมคิดในขั้นตอนนี้ครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ช่วยสอนเป็นผู้หาวิธีการ และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ 2) ร่วมวางแผนเป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ช่วยสอนร่วมกันวางแผน จัดลำดับขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้ 3) ร่วมปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ช่วยสอนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนร่วมกัน โดยนักศึกษาผู้ช่วยสาธิต และนักเรียนปฏิบัติตาม รวมทั้งการนำวิธีการเพื่อนสอนเพื่อน คนเก่งสอนคนไม่เก่งมาปรับใช้ในกระบวนการเรียนการสอน การฝึกซ้อมและ 4) ร่วมติดตาม ประเมินผลในขั้นตอนนี้ครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ช่วยสอนร่วมกันประเมินผล แก้ไขปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

กระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของปารีสชาติ วลัยเสถียร (2546: 200-201) ที่ได้แบ่งกระบวนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมด้านการประเมิน นอกจากนี้แล้วการได้รับการสนับสนุนจากหลายภาคส่วนในโรงเรียนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวง ซึ่งผู้บริหารควรให้การสนับสนุนและมีนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นคือ ทางโรงเรียน ควรมุ่งงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ที่เหมาะสมในการฝึกซ้อมต่างๆ ผู้บริหารควรตระหนักว่าดนตรีเป็นวิชาทักษะจึงจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการสอนเพื่อฝึกฝน บ่มเพาะให้นักเรียนมีทักษะปฏิบัติที่ดีขึ้น ดังนั้นจึง

ไม่ควรไปกำหนดระยะเวลาในการแสดงผลงาน เพราะอาจทำให้นักเรียนได้รับการวางพื้นฐานที่ไม่ดีพอและอาจก่อให้เกิดความผิดพลาดต่อการเรียนการสอนดนตรีได้ รวมทั้งควรปรับทัศนคติบุคลากรในโรงเรียนว่ากิจกรรมวงโยชวาทิต เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ช่วยให้นักเรียนได้ผ่อนคลายจากการเรียน และประการสำคัญเป็นการสร้างพื้นที่ให้เด็ก ๆ ได้แสดงออกด้านดนตรี ทำให้นักเรียนได้ตระหนักถึงคุณค่าของตนเองว่ามีความสามารถด้านดนตรีอันจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจต่อตนเองและครอบครัว

ข้อเสนอแนะต่อการนำไปใช้ประโยชน์

1. การนำองค์ความรู้จากวงโยชวาทิตอื่น ๆ มาใช้นั้น ครูผู้สอนควรปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และวงโยชวาทิต
2. ครูผู้สอนควรกำหนดเป้าหมาย และวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของวง และศักยภาพของนักเรียน
3. ครูผู้สอนควรนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการวง เพื่อให้ นักเรียนเกิดความตระหนัก และภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนในการผลักดัน พัฒนาวงให้มีความก้าวหน้า
4. ผู้สอนควรสร้างความตระหนักให้ผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียนเห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมวงโยชวาทิตในการส่งเสริมศักยภาพนักเรียน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งให้ผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางวงโยชวาทิตของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องบทบาทของครูผู้สอนกับการพัฒนางวงโยชวาทิตให้ประสบผลสำเร็จ
2. ควรศึกษาเรื่องรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวงโยชวาทิตขนาดกลาง และขนาดเล็ก

3. คว้าศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาวงโยชวาทิตขนาดกลาง และขนาดเล็ก

4. คว้าศึกษาเรื่องบทบาทผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาวงโยชวาทิตให้ประสบผลสำเร็จ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่ให้การสนับสนุนงบประมาณการวิจัยในครั้งนี้

นี้ ขอขอบขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนลำปางกัลยาณี ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีครูผู้สอน นักเรียนวงโยชวาทิตโรงเรียนลำปางกัลยาณี และนักเรียนวงโยชวาทิตโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านซึ่งไม่อาจกล่าวนามได้หมดในที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ปาริชาติ วัลย์เสถียร. (2546). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.
- พรสวรรค์ มณีทอง (2558). *การศึกษาเชิงปฏิบัติการด้านการฝึกซ้อมวงโยชวาทิตโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของวงโยชวาทิตในเขตเทศบาลนครลำปาง*
- สุกรี เจริญสุข. (2541). *การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรีย์ ภาพและลักษณะนิสัย: ศิลปะ ดนตรี กีฬา ในโครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- Lautzenheiser, T., Higgins, J., Menghini, C., Lavender, P., Rhodes, T.C., & Bierschenk, D. (1999). *Essential elements 2000. : Comprehensive band method (Conductor book 1)*. Milwaukee, WI: Hal Leonard.